

Ocena programów zdrowotnych

Anna Zawada
Agencja Oceny Technologii Medycznych
Warszawa, 14.10.2009 r.

Zmiana procedur wynikająca ze zmiany stanu prawnego

- Dotychczas:
  - terapeutyczne programy zdrowotne NFZ; ocena zlecana AOTM przez Ministra Zdrowia; NFZ przekazywał projekt programu oraz zestaw analiz HTA
- W świetle Ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej [...] z 25 czerwca 2009 r.:
  - art. 15 ust. 2: „Świadczeniobiorcy przysługują świadczenia gwarantowane z zakresu: ... 13) programów zdrowotnych”
programy zdrowotne są formą świadczenia gwarantowanego
- W konsekwencji:
  - Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 30 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu programów zdrowotnych sankcjonujące terapeutyczne programy zdrowotne NFZ wg stanu z Zarządzenia Prezesa NFZ nr 16/2009 z 10 marca 2009 r
  - Terapeutyczne programy zdrowotne NFZ wg stanu z Zarządzenia Prezesa NFZ nr 41/2009 z 15 września 2009 r?
  - konieczność wydawania rekomendacji Prezesa AOTM dla programów zdrowotnych NFZ jak dla wprowadzania świadczeń gwarantowanych

Program zdrowotny jako świadczenie gwarantowane

Art. 31c.

1. Minister właściwy do spraw zdrowia zleca Prezesowi Agencji przygotowanie rekomendacji dla danego świadczenia opieki zdrowotnej w sprawie jego zakwalifikowania jako świadczenia gwarantowanego, wraz z określeniem poziomu finansowania w sposób kwotowy albo procentowy lub sposobu jego finansowania, lub warunków jego realizacji.[...]
3. Prezes Agencji niezwłocznie po otrzymaniu zlecenia zasięga opinii:
  - 1) konsultantów krajowych z dziedziny medycyny odpowiedniej dla danego świadczenia opieki zdrowotnej w zakresie, o którym mowa w ust. 2;
  - 2) Prezesa Funduszu w zakresie, o którym mowa w art. 31a ust. 1 pkt 7.[...]
5. Prezes Agencji niezwłocznie przedstawia opinie, o których mowa w ust. 3, Radzie Konsultacyjnej...
6. Rada Konsultacyjna przedstawia stanowisko w sprawie:
  - 1) zakwalifikowania danego świadczenia opieki zdrowotnej jako świadczenia gwarantowanego wraz z określeniem poziomu lub sposobu jego finansowania, lub warunków jego realizacji albo
  - 2) niezasadności zakwalifikowania danego świadczenia opieki zdrowotnej jako świadczenia gwarantowanego.
7. Prezes Agencji, biorąc pod uwagę stanowisko Rady Konsultacyjnej oraz kryteria określone w art. 31a ust. 1, wydaje rekomendacje w sprawie:
  - 1) zakwalifikowania danego świadczenia opieki zdrowotnej jako świadczenia gwarantowanego wraz z określeniem poziomu lub sposobu jego finansowania, lub warunków jego realizacji, albo
  - 2) niezasadności zakwalifikowania danego świadczenia opieki zdrowotnej jako świadczenia gwarantowanego.[...]

Wśród kryteriów określonych w art. 31a ust. 1 są m.in. skuteczność kliniczna i bezpieczeństwo; stosunek kosztów do uzyskiwanych efektów zdrowotnych; skutki finansowe dla systemu ochrony zdrowia, w tym dla podmiotów zobowiązanych do finansowania świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych.

Program zdrowotny jako świadczenie gwarantowane

Art. 31e

1. Minister właściwy do spraw zdrowia może usunąć dane świadczenie opieki zdrowotnej z wykazu świadczeń gwarantowanych albo dokonać zmiany poziomu lub sposobu finansowania, lub warunków realizacji świadczenia gwarantowanego, działając z urzędu lub na wniosek, po uzyskaniu rekomendacji Prezesa Agencji, uwzględniając kryteria określone w art. 31a ust. 1.
2. Wnioski w sprawach, o których mowa w ust. 1, mogą składać do ministra właściwego do spraw zdrowia:
  - 1) konsultanci krajowi z dziedziny medycyny odpowiedniej dla danego świadczenia opieki zdrowotnej;
  - 2) stowarzyszenia będące zgodnie z postanowieniami ich statutów towarzystwami naukowymi o zasięgu krajowym – za pośrednictwem konsultantów, o których mowa w pkt 1;
  - 3) Prezes Funduszu;
  - 4) stowarzyszenia i fundacje, których celem statutowym jest ochrona praw pacjenta – za pośrednictwem konsultantów, o których mowa w pkt 1.

Zmiana zadań AOTM wynikająca ze zmiany stanu prawnego

- W świetle Ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej [...] z 25 czerwca 2009 r.:
  - art. 48: „Programy zdrowotne mogą opracowywać, wdrażać, realizować i finansować
    - ministrowie,
    - jednostki samorządu terytorialnego
    - lub Fundusz.”
  - Programy zdrowotne dotyczą w szczególności:
    - 1) ważnych zjawisk epidemiologicznych;
    - 2) innych niż określone w pkt 1 istotnych problemów zdrowotnych dotyczących całej lub określonej grupy świadczeniobiorców przy istniejących możliwościach ich eliminowania bądź ograniczania;
    - 3) wdrożenia nowych procedur medycznych i przedsięwzięć profilaktycznych.

Nowe zadanie Agencji: ocena programów zdrowotnych opracowywanych i realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego – potrzeba opracowania i uzgodnienia procedur

Dotychczasowe doświadczenia – ocena terapeutycznych programów zdrowotnych NFZ

- Przekazanie programu do oceny bezpośrednio z NFZ – informacja AOTM o konieczności zlecenia przez MZ
- Przekazanie przez NFZ/MZ analiz HTA dostarczonych przez podmiot odpowiedzialny bez projektu programu – prośba AOTM o projekt programu
- Dostarczenie przez NFZ projektu programu, którego założenia różnią się od założeń przyjętych w analizach HTA – prośba AOTM o ujednoczenie lub próba podjęcia oceny na podstawie samodzielnie zaktualizowanych wyników analiz
- Ocena programów zlecana przez Ministra Zdrowia na podstawie materiałów dostarczonych przez NFZ, materiały niepełne (brak poszczególnych analiz) – prośba AOTM do NFZ lub podmiotu odpowiedzialnego o uzupełnienie materiałów

Dotychczasowe doświadczenia – ocena terapeutycznych programów zdrowotnych NFZ

- PROBLEM: kilka dostępnych w danym wskazaniu technologii medycznych, które mogą być stosowane bądź zamiennie, bądź w kolejnych rzutach terapii
- zlecenia zawierające projekty programów dla pojedynczych technologii i analizy przygotowane bez uwzględnienia sytuacji klinicznej, nie dające podstaw do porównania wzajemnej skuteczności klinicznej/ /efektywności ekonomicznej porównywanych technologii
- pismo Ministra Zdrowia z 10.03.2009 akceptujące sposób współpracy międzyinstytucjonalnej w kwestii przygotowania programów terapeutycznych

Sposób współpracy w kwestii przygotowania terapeutycznych programów zdrowotnych (MZ, 10.03.09)

1. NFZ przygotowuje/uzyskuje projekt programu terapeutycznego
2. NFZ występuje do interesariuszy, czyli producentów technologii medycznych wykorzystywanych w programie terapeutycznym, o dostarczenie analiz zgodnych z projektem programu
3. Minister Zdrowia zleca Agencji ocenę programu terapeutycznego
4. NFZ przekazuje Agencji projekt programu wraz z odpowiednimi analizami

Praktyka

- Wciąż zlecenia na oddzielną ocenę pojedynczych technologii, które mogłyby być stosowane zamiennie
- Trudności z przygotowaniem jednolitych projektów programów terapeutycznych obejmujących wszystkie dostępne technologie
- Coraz częściej: programy przygotowane w zgodzie bądź częściowej zgodzie (część analiz dostosowanych do projektu programu, część niezaktualizowanych) z zaakceptowaną procedurą; analizy pozwalające przeprowadzić porównania pośrednie
- Coraz częściej: analizy ekonomiczne i wpływu na budżet z załączeniem wersji Excel lub TreeAge – co pozwala zaktualizować wyniki w przypadku np. nowej wyceny punktu NFZ

Postulowany sposób współpracy w kwestii terapeutycznych programów zdrowotnych

1. NFZ przygotowuje/uzyskuje projekt programu terapeutycznego *obejmującego wszystkie dostępne technologie medyczne, które mogą być w danym wskazaniu stosowane zamiennie* (ew. również technologie stosowane w leczeniu I-liniowym i II-liniowym, ew. w subpopulacjach populacji docelowej)
2. NFZ występuje do interesariuszy, czyli producentów technologii medycznych wykorzystywanych w programie terapeutycznym, o dostarczenie *analiz zgodnych z projektem programu, obejmujących wszystkie dostępne zamiennie technologie* (też porównania pośrednie)
3. Minister Zdrowia zleca Agencji ocenę programu terapeutycznego
4. NFZ przekazuje Agencji projekt programu wraz z odpowiednimi analizami

Postulowany sposób współpracy w kwestii terapeutycznych programów zdrowotnych

Ad. 2: „*zgodnych z projektem programu*” – zwłaszcza w przypadku, gdy monitorowanie efektywności klinicznej przewidziane w programie opiera się na innych punktach końcowych niż pierwszorzędowe punkty końcowe w badaniach klinicznych

Ad. 2: „*obejmujących wszystkie dostępne zamiennie technologie*” – nawet przy braku badań klinicznych head-to-head wskazane jest wykonanie porównań pośrednich, choć wiąże się to ze zwiększeniem niepewności wyników

Ale: różna metodologia analiz (np. oszacowanie efektywności klinicznej na wystąpieniu vs niewystąpieniu punktu końcowego)

Idealny sposób współpracy w kwestii terapeutycznych programów zdrowotnych

1. NFZ przygotowuje/uzyskuje projekt programu terapeutycznego obejmującego wszystkie dostępne technologie medyczne, które mogą być w danym wskazaniu stosowane zamiennie (ew. również technologie stosowane w leczeniu I-liniowym i II-liniowym, ew. w subpopulacjach populacji docelowej)
2. NFZ występuje do interesariuszy, czyli producentów technologii medycznych wykorzystywanych w programie terapeutycznym, o dostarczenie analiz zgodnych z projektem programu, obejmujących wszystkie dostępne zamiennie technologie (też porównania pośrednie)
3. *? Przed przystąpieniem do wykonania analiz – uzgodnienie z AOTM podstawowych założeń analiz*
4. Minister Zdrowia zleca Agencji ocenę programu terapeutycznego
5. NFZ przekazuje Agencji projekt programu wraz z odpowiednimi analizami

Plany rozwojowe AOTM

Planowane wdrożenie projektu *horizon scanning* może pomóc we wcześniejszym określaniu nowych technologii, które mogłyby w przyszłości być rozważane do finansowania m.in. w ramach programów zdrowotnych (w ramach zadań Agencji, art. 31n ust. 2 ustawy).

Programy zdrowotne samorządowe i ministerialne

Art. 48.

2a. Ministrowie i jednostki samorządu terytorialnego przekazują projekt programu zdrowotnego celem jego zaopiniowania przez Agencję.

2b. Agencja sporządza opinię w sprawie projektu programu zdrowotnego w oparciu o kryteria, o których mowa w art. 31a ust. 1, w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania projektu tego programu.

Z ustawy nie wynika, żeby

- opinia Agencji była wiążąca dla podmiotów zainteresowanych
- wdrożenie programu było uzależnione od otrzymania opinii pozytywnej
- w przypadku opinii negatywnej wdrożenie i finansowanie danego programu było wstrzymywane

Programy zdrowotne samorządowe i ministerialne

- Niezbędne stworzenie jednolitego wzoru **projektu programu zdrowotnego**, zawierającego
  - Zdefiniowanie problemu zdrowotnego i oczekiwanych efektów programu
  - Uzasadnienie, podstawę prawną, źródła finansowania
  - Opis programu, zasad włączania i wyłączenia, schematów podawania leków i monitorowania efektów zdrowotnych
  - Kosztorys, oszacowanie skutków finansowych dla systemu ochrony zdrowia, w tym dla podmiotów finansujących świadczenie
  - Kryteria wyboru realizatorów programu
  - Opinię Konsultanta Krajowego/Wojewódzkiego (w przypadku programów realizowanych przez NFZ i Ministerstwa – wymagana opinia Konsultanta Krajowego)

Dziękuję za uwagę

Anna Zawada

a.zawada@aotm.gov.pl